

TØRKNING AF STRØTORV

UDDRAG AF FOREDRAG VED »SVENSKA TORFINDUSTRIFÖRENINGEN»S MÖDE
I NÄSSJÖ DEN 11. MARTS 1907 AF INGENIÖR JOHN HALMÉN.
AFTRYK I ÖVERSÄTTELSE FRA »SVENSKA MOSSKULTURFÖRENINGENS TIDSKRIFT»
NR. 3 FOR 1907.

DER KLAGES over, at det torvstrø, som er solgt de sidste aar, har været meget daarlig tørket. En del gamle fabriker, hovedsagelig i det mellemste Sverige, danner undtagelser fra denne regel, men ellers har nok vandgehalten varieret mellem 30—60 pct.

En aarsag hertil er de mange nye fabriker, som er kommet istand, og som det første aar ikke har kunnet præstere tilstrækkelig tør vare.

Ved ældre fabriker, som har syndet herimod, ligger den fornemste aarsag deri, at torven skjæres for tyk. Den bør ikke være tykkere end 9—12 cm., men i almindelighed tillader man arbeiderne at skjære den 15—18 cm., og jeg har ofte seet strøtorv 20—30 cm. tyk, noget, som absolut ikke burde tillades at forekomme.

Det gaar ikke an i denne henseende at være overbærende imod arbeiderne, som helst forsøger at skjære saa tyk torv som mulig, thi desto mere tjenes der paa akkorden. Strøtorv, som f. eks. er 18 cm. tyk, fordrer mindst 3 gange saa lang tørketid som den, som kun er halvdelen saa tyk. I en sommer med korte tørkeperioder mellem regnveirsdagene bliver den tykke torv ikke helt tør inden en ny regnskur mætter den med vand, medens derimod den tyndere torv under saadanne forhold tørker tilstrækkelig og kan indbjerges, hvis man er paa-passelig.

Torvens vænding og krakning maa foretages snarest mulig for at faa torvstykkerne op i luften, hævet over myroverfladen, saaat vinden kan faa uhindret og frit spillerum paa alle sider. Man maa imidlertid her være forsigtig, idet strøtorven er elastisk og porøs, hvorfor den ikke bør oplægges i høie stabler, før den har naaet en vis grad af tørhed. De underste torvstykker, som jo endnu er myge og fugtige indvendig, vil ellers presses sammen af de overliggende torvstykkers tyngde, og denne sammenpressede torv tørker da langsommere. Stablerne bør ogsaa bygges smaa, fordi myroverfladen er ujevn, saaat de let kan falde omkuld.

I stablerne bør torven staa, indtil den er tilstrækkelig tør. Man mener vistnok, at ogsaa strøtorv eftertørkes i stakke eller smaa huse, men i praksis har jeg ikke fundet dette bekræftet uden i meget tørre og stormfulde somre.

Den for torvstrøfabrikanten uden tvil mest spændende periode indtræffer nu, da torven ligger tør i stablerne og skal indbjerges. Det gjælder da at være paapasselig, at have tilstrækkelig arbejdshjælp og tidsmæssig transportmateriel for at faa torven hurtigst mulig under tag i smaa huse eller indlagt i velbyggede stakke ude paa myren eller ogsaa i store stakke ved fabriken.

Ihvorvel opfatningen kan være forskjellig, holder jeg paa systemet smaa huse systematisk ordnet over hele myrens overflade. Man har da korteste og enkleste transport af torven under tag og med mindst mulige behov for transportmateriel. Er torven først indbjerget tør i disse smaa huse, hvilket erfaring viser kan lykkes endog i somme med uheldige veirforholde, trænges kun et mindre arbejdsdrag til efterhaanden at transportere strøtorven til fabriken, hvor der bør være lagerrum for raamateriale til mindst 3 dages drift, for at kunne holde fabriken igang i regnveirsdage.

SVERIGES TORVSTRØINDUSTRI

UDDRAG AF E. WALLGREN: »TORFTJÄNSTEMÄNNENS VERKSAMHET».

TORVSTRØINDUSTRIEN har i aaret 1905 gjort betydelige fremskridt, ikke ved nyprøvede mekaniske hjælpemidler, men ved at en stor mængde nye anlæg er kommet istand efter de kjendte arbejdsmethoder.

Den i Svea- og Götaland sommeren 1904 almindelig udbredte *misvækst* inden jordbruget fremkaldte en livligere efterspørgsel paa torvstrø og dermed planlægning af en hel del nye torvstrøfabriker. Disse kom i virksomhed aar 1905, men desuagtet blev torvstrøforbruget saa stort, at fabrikerne ikke paa langt nær kunde tilfredsstille behovet. Følgen heraf blev, at prisen paa torvstrø steg betydelig, men den leverede vare har ofte ikke været af helt god beskaffenhed fra enkelte nyanlagte fabriker, som ikke har været tilstrækkelig paapasselig eller endnu ikke vundet tilstrækkelig erfaring i torvens tørkning. Skal torvstrøindustriens oplomstring fortsættes og desuden eksport til udlandet paaregnes, er det paakrævet, at salgs- og eksportprodukterne bliver første klasses ved rationel tørkning og indbjergning m. m.

Ved at kundskaben om torvstrøets betydning mere og mere spredes omkring i landet, og ved torvstrøets høie pris grundet mangelen paa tilstrækkelig salgsvare samt de høie jernbanefragter, har gaardbrugernes sammenslutning til s.k. *torvtrø-andelsforeninger* vundet stadig større udbredelse. Torvstrøtilvirkning, særlig i mindre skala, lader sig ogsaa vel forene med gaardsbrug, idet arbeidet med torvstrøtilvirkningen kan foregaa paa tider, da landbruget ikke saameget behøver arbejdere.

Blandt fordelene ved andelsforeninger kan nævnes, at det at være medlem af en saadan forening bevirker torvstrøets rigeligere og mere regelbundne anvendelse. Desuden at torvstrøet erholdes meget billigere paa grund af arbejder- og transportforholdene. Ligeledes kan de mange *smaa* torvstrømyrer og saadanne, som ikke ligger tilstrækkelig nær jernbanelinje, ogsaa blive udnyttet.

Landets jordbrugscentre, som i regelen er fattigst paa torvstrømyrer, kan dog ikke faa sit torvstrøbehov tilfredsstillet uden fra de